

## Ἡ ὡς αἰ ἀγβέ ἡ ὡς ἐπεά ἐϋι Πῶ ásamé mbaá εχomele βῶῶ Kras né Kōrent

*Πῶ atamege Ἐσῶῶ ne anemmye gétúgέ  
 εχomele βῶῶ Jisῶs né Kōrent*

<sup>1</sup> Me Πῶ muú Ἐσῶῶ ajyaá nnó mbe ἡgbá Kras Jisῶs ndere ji akelege, ne nsamé ἡῶς yina. Ἐσέ ne meἡme sé Timῶti délῶῶ enyú matame. Ntῶmé ἡῶς yina eta nyú εχomelé βῶῶ Jisῶs né melῶ Kōrent ne βῶῶ Ἐσῶῶ ako abi álú né gebagé mewaá Akaya. <sup>2</sup> Nnemmye nnó Nte sé Ἐσῶῶ ne Ata Jisῶs Kras álérégέ enyú galógálῶ ne ápye enyú débe nesῶ ne ate.

*Ἐσῶῶ afyéé βῶῶ metῶῶ né mati mako áyi ágene  
 efwyale*

<sup>3</sup> Détamégé Ἐσῶῶ muú alu Ἐσῶῶ ne nte Ata sé Jisῶs Kras. Ji alú nte aἰi ágéné βῶῶ meshwe, ne Ἐσῶῶ muú afyéé βῶῶ metῶῶ matimati. <sup>4</sup> Ji afyéé esé metῶῶ né yéndé efwyale ewé esé dégene nnó esé ntó dékaá ndere défyéé βῶῶ abi ágéné efwyale metῶῶ. Déké défyéé ebwῶ metῶῶ, défyegé ebwῶ metῶῶ wyε ndere Ἐσῶῶ afyéé esé. <sup>5</sup> Wyε ndere esé dégené efwyale dῶῶ gétúgέ déchome mmye ne Kras, mbῶntó ne Ἐσῶῶ afyéé esé metῶῶ gbene gétúgέ déchome mmye ne Kras. <sup>6</sup> Ndere elúmbῶ, mbῶgέ esé déké dégené efwyale, elú lé nnó Ἐσῶῶ afyéé lé enyú metῶῶ ne nnó aferé enyú né efwyale gabo. Ne mbῶgέ Ἐσῶῶ afyéé esé metῶῶ elú lé nnó esé ntó défyegé enyú metῶῶ ne nnó enyú debῶ

εshye dékógé metṓó dégene gefógé efwyale ewé esé dégené. <sup>7</sup> Metṓó ewé esé déneré ne enyú enyigé fṓ néndé dékaá nnó ndere enyú dégené efwyale ne esé chóncho, Esṓwṓ áfyéé nyε ntó enyú metṓó wyε ndere áfyéé esé.

<sup>8</sup> Añme sé, dékelegé enyú dékaá gefógé efwyale ewé esé dégené né gebagé mewaá Esya. Esé dékpe né efwyale ewé epwṓó esé mamkpa ne epye esé debṓ defere metṓó nnó débεé sé abε. <sup>9</sup> Ebó elú wyε eké lé mpa ne asṓó nnó ábṓ manwa esé. Yémbṓ ewena epye nnó ekágé esé déliígé mmye ne gemεge sé ambṓó, déligé elé mmye ne Esṓwṓ muú apye bṓó ákwilegé né negbo. <sup>10</sup> Ji aferé esé né manoó negbo. Ji aferege nyε wyε esé né efwyale. Ne esé déneré metṓó ne ji nnó aferege nyε wyε esé né efwyale ferege. <sup>11</sup> Enyú ntó pógé dénénemmye gétúgé sé. Dépyεgé mbṓ, gejamégé bṓó ánené nyε mmye gétúgé esé ne Esṓwṓ awuú nyε mmyεmenene eyi mbṓ aléré esé galógálṓ ne gejamégé bṓó átamege nyε ji gétúgé galógálṓ ayi ji áleré esé.

*Ula bi Pṓl ákwṓre ndṓ neke nií alá ma jyε sé né Kṓrent wṓ*

<sup>12</sup> Genó eyigé esé dedoó εbwṓ εwṓme gelú nnó, matṓó sé ágarege esé nnó délú pópó né yéndégenó eyigé esé dépyεé fa mme, chacha gébégé délú ne enyú, ne déjógé wyε wáwálé. Esé délií fṓ mmye né dénjaré ákwaá wṓ, délií lé mmye né utó bi utanegé né galógálṓ ayi Esṓwṓ álerege esé. <sup>13</sup> Genó eyigé esé désame né eta enyú elé genó eyi gelú esé metṓó débií genó wṓ. Yé elé enyú dela dékaá gefoge bṓó abi esé délu chanéné wṓ, esé déneré metṓó nnó bií uma enyú dékágé nyε esé chánéné. <sup>14</sup> Ne né bií bi

Ata sé Jis̄s Kras achw̄ó, dedoó nyε εb̄w̄ εw̄m̄é gétúgέ sé wyε ndere esé ntó dedoó nyε εb̄w̄ εw̄m̄e gétúgέ nyú.

<sup>15</sup> Ndere nwyá umε bina né met̄ó, me mb̄o nshuú me nnó nchw̄ó nge enyú, nnó enyú debó mejé magbε apea. <sup>16</sup> Me mb̄o nshuú mangε enyú gébégé nké jyéé Masedonia ne gébégé me nké nkeregé meso nnó enyú dépoó me nyjε né gebágé mewaá Judiya. <sup>17</sup> Ndere me nshuú mb̄o nla chw̄ó sé w̄ó, nnó me mb̄ó ndoó mb̄o lé manaá ndoó mawéé? Waá nnó me nlú mb̄o élé eké muú mme, muú ákámegε “Eeh! Eeh” ne “Ngba! Ngba” gébé gemaá? <sup>18</sup> Tε mbaá Ēs̄w̄ agarege wáwálé mekomej̄ó ayi esé dégarε enyú ápó nya f̄ó “Eeh ne ngba.” <sup>19</sup> Jis̄s Kras Maá Ēs̄w̄ muú Silas, Tim̄oti ne me dégaré enyú abya wuú ápó f̄ó muú ayi ajógé eeh ne ngba gébé gemaá. Ji alú lé “Eeh” ayi Ēs̄w̄. <sup>20</sup> Jis̄s ne alu muú ayi alerége nnó Ēs̄w̄ akame nnó, “Eeh” né mbaá yéndégenó εyi ji anyémeno. Ge ula bi esé déjógé nnó, “Amen” né mab̄o Jis̄s ne déchyεge n̄ḡo mbaá Ēs̄w̄ mb̄o. <sup>21</sup> Ēs̄w̄ Jimb̄o ne apyε esé ne enyú chóncho détené ne eshyε ndere déchome mmyε ne Kras. Ji ne afyéé esé nnó debe b̄óó bíí, <sup>22</sup> ndere afyéé esé Mendoó Ukpea né mat̄ó nkane gelo jíí. Mendoó wuú ewém̄b̄o elerége nnó esé désele nyε unó bi Ēs̄w̄ achyεge b̄óó bíí.

<sup>23</sup> Me nkuú Ēs̄w̄ ndere nte sé wa, nnó genó εyigé me njógé gelú wáwálé. Ula bi me nla mma kere sé ewú mb̄o né Kōrent w̄ó úlú nnó ékágέ met̄ó us̄ó wa εpyε enyú déb̄o εf̄wyale. <sup>24</sup> Esé démmyε f̄ó nnó déma degaré enyú genó εyigé déb̄o mamfyε met̄ó wyε, néndé enyú détene me ne eshyε né genó εyigé défyéé met̄ó wyε. Esé dékeleγε lé nnó décho

mbwa ne enyú dépyege utó ulua nnó enyú débe ne nechachó.

## 2

<sup>1</sup> Getú eyigémba, ne me mkpe jós nnó mmagé keré sé eta nyú néndé nchwágé mpyeé nye enyú déla ne mesome. <sup>2</sup> Me pyegé mató asógé enyú, ndé bós cha abeé abi ápye metó egó me? Wye lé enyú abi mpye déla ne mesome ne débée. <sup>3</sup> Ge ula bi me nsame gefógé ηwe yimba eta nyú mba nnó ékágé nchwágé ewú, bós abi álu mampye nnó metó egógé me, ápye metó esógé lé me sós. Ne nkaá cháñéné nnó metó eké egó me egó ntó enyú ako. <sup>4</sup> Nsa enyú ηwe yina ne ubalé ne mesome né metó ne manse né ame. Ula bi me nsame ji upó fó nnó mpye mató aso enyú, úlú elé nnó mpye enyú dékaá gejamégé gejeé eyigé me mbós ne enyú.

### *Merme ayi ápye gabo débó manjii ji nte*

<sup>5</sup> Mbógé muú fó né geluage nyú achwó ne efwyale, apye fó me nwú ubalé ndere enyú ako déwuú wó. Me njógé mba ékágé ebe nnó me mma jós ewu dós wó. <sup>6</sup> Ndó ayi enyú gejame déshulé muú yimba akwané. <sup>7</sup> Ndere elúmba, jigénté gyeé ayi ji apyeé, défyé ji metó nnó ékágé ji ála meshwemeshwe abo gepwa. <sup>8</sup> Ne nnene enyú mmye nnó dema délere ji nnó délu gboó wye ne ji. <sup>9</sup> Ula bi me nsame enyú ηwe yimba úlú nnó mfwaré enyú mbógé dépye yéndégenó eyigé me ngaré enyú nnó dépye. <sup>10</sup> Yéndémuú ayi enyú déjigénte gye ayi ji apye, me ntó njigé ji nte. Me njigénte gabo muú chacha mbógé mechó ebegeé nnó me njii ji nté né galógáló nyú. Ne mpye mba né mbe ushu Kras,

11 nnó ékágé danchəmeló abə esé déndó néndé dékaá me nkyaá ayi alu ji metəó.

*Utəó Kras ebi esé dépye ulú eké gebe gelógéló né eta Esəwə*

12 Gébégé me nkwəné né melə Truus, Ata apye me nge meti mangaré abya melóméló Kras.

13 Yémbə metəó wa echyéé me efwyale néndé mengé fə menme sé Titəs wye wó. Ndere elúmbə, nlya kpe ebwó nfe né melə Masedonia.

14 Yémbə matame mabe ne Esəwə. Ji ammye apwə ne ase esé bəó denə bíí dékéne déjye ne ji gétúgé déchome mmye ne Kras. Ji aselé esé apye bəó ákage dépəré Kras né yéndé mbaá ayi déjyéé ne depə etiré mbə désanega déjyéé eké gebe gelógéló.

15 Geɲwáge esé gelú eké gebégé elu ewé áśəó né mewə Kras achyégé mbaá Esəwə. Bəó abi Esəwə áwené gemége bwó áwuú geji cha ne abi ánome mme detú áwuú geji cha. 16 Né mbaá bəó abi ánome mme detú esé delú eta bwó eké geboboge gebe eyi gechwəó ne negboó. Né mbaá bəó abi Esəwə awené gemege bwó delú eta bwó eké gebe gelógéló eyi gechwəó ne geɲwá. Ndere elúmbə, ndé muú akwane mampye gefəgé utəó bina? 17 Esé depə fə bəó abi ágbarege meko mejəó Esəwə byabya eké genó gesé ndere bəó abifə ápyeé. Yémbə gétúgé Esəwə atəme esé, esé dégarege ji ne matəó sé mmu pópó né mbe ushu wuú ndere baá utəó Kras. Esəwə alu ntεε esé.

### 3

*Menomenyéé meke epwə ewé gekwene*

<sup>1</sup> Nnó esé démagé lóó mbò élé mamfège gemegé sé? Waá nnó esé dékelege nnó muú fò asá ñwe ayi afège esé atò eta nyú, yé ayi nnó enyú désa défègé esé ndere bọ́ ne atè ánlere abifò ápyéé? <sup>2</sup> Ngba, enyú ambọ́ delú eké bọ́ ñwe abi áfègé esé. Geñwáge nyú gelú eké bọ́ ñwe abi asamé né mmu matọ́ se, yéndemuú ákagé kú abi akaá utọ́ ulúúló bi esé dépyéé. <sup>3</sup> Enyú délere nnó delú eké ñwe ayi Kras asamé atọme esé déchwọ́ ne ji. Asá fọ́ ñwe yina ne genogé ñwe wó, ásá lé ne Mendoó Èsọwọ́ muú alú mebe. Asá fọ́ ji né ubaré mataá wó, ásá lé né mmu matọ́ akwaá.

<sup>4</sup> Esé dékage jọ́ unó bina ndere dénere metọ́ ne Èsọwọ́ gétúgé genó eyigé Kras apye. <sup>5</sup> Èpófó nnó esé dékwané mampye genó fò né mmyemmye sé, élé Èsọwọ́ ne apye esé dékwanegé mampyéé yéndegenó. <sup>6</sup> Ji ne apye esé dékwane mambé baá utọ́ bíí né menomenyéé meke. Menomenyéé ewéna epófó ebe ewé ásamé, elú lé Mendoó Èsọwọ́. Ebe ewémbọ́ etené bọ́ né negbó, yémbọ́ Mendoó echyegé bọ́ geñwá.

<sup>7</sup> Ne mbogé nnó utọ́ ebe Mosis ewé ásame né ubare mataa, ewú ewé eténe bọ́ né negbo, echwọ́ ne geñgbọ́ eyi gepyéé bọ́ Israeli alá kágé pè fò Mosis né ushu chó gétúgé ushu bíí ugenege dọ́ yé élé geñgbọ́ eyigé gegboó gelú gejyéé, <sup>8</sup> nnó utọ́ Mendoó Èsọwọ́ muú achwọ́ ne geñwá uchwọ́ nyé fọ́ ne geñgbọ́ eyi gepwọ́ eyina? <sup>9</sup> Mbogé nnó utọ́ ebe ewéna ewé etené bọ́ né negbó, ewyá gefogé geñgbọ́ eyina, ferege ndere geñgbọ́ eyigé utọ́ Mendoó Èsọwọ́ muú apyéé nnó debe cho né mbe ushu wuú gebéé. <sup>10</sup> Wáwálé né mechọ́ ewéna alú nnó, genó eyi gebọ́ gewyaá geñgbọ́ mbembe gepọ́ sé

ne geṅgbɔ chacha néndé geṅgbɔ gekε eyi gechwɔ́ gégénégé gepwɔ́ geji. <sup>11</sup> Ne mbɔgé genó eyigé nya gebɔ gegboó gelú gewyaá geṅgbɔ, εbyennó eyi gela te etém gewyaá geṅgbɔ gepwɔ́.

<sup>12</sup> Tε mbaá εsé débelé umεé chánéné nnó mbɔ ne εlu, εsé depyεé unó ne metɔ́ mende. <sup>13</sup> Εsé debɔ fɔ mampyε eke Mosis muú akwere ushu bíí nnó ekage bɔ́ Isrēli age ndere geṅgbɔ eyigémbɔ gegboó gelú. <sup>14</sup> Yémbɔ matá bɔ́ bimbɔ alu wyεé sésélé akaá ye genó wɔ. Mbɔ ne alu kpaá te fina. Ye akúgé gekwenege meno menyεε ákágé fɔ ula. Εlú eké genó eyimbɔ gelú εbwɔ́ né matá kwekwere. Genó eyi gekágé pyε nnó afere εbwɔ́ genó eyina né metɔ́, élé mbɔgé εbwɔ́ afyεge metɔ́ ne Kras. <sup>15</sup> Wáwálé alú nnó, te fina εlú eké genó eyigémbɔ gelú εbwɔ́ né matá kwekwere néndé yé akú εbe Mosis εbwɔ́ ákágé fɔ ula. <sup>16</sup> Yémbɔ, muu akwɔ́regé metɔ́ akwɔ́legé Ata, Εsɔwɔ́ aferege genó eyi gekwere mbɔ ji ushu. <sup>17</sup> Nana Ata ayi me njógé mbɔ akene ne Mendoó Εsɔwɔ́ ne apyεé unó bina. Ne yéndé mbaá ayi Mendoó Ata εβεε, εpyε bɔ́ álaá mmyεmmyε bwɔ́ genó gefɔ gewele sé εbwɔ́. <sup>18</sup> Ne εsé abi genó gefɔ gela gekwere εsé matá wɔ́, dégene geṅgbɔgé Ata eyi gegenege εse mmyε eke ημεε nnó dékwɔ́rege wyε kwɔ́rege δεβε eke ji. Ndere dékwɔ́rege dégenege wyε genege, élé Ata muú akene ne Mendoó Úkpea ne apyεé nnó εβε mbɔ.

## 4

*Unó mabɔ né mmu ujemeséé*

1 Tε mbaá Εσωω né galógálós wuú, achyεé εsé utóó bina nnó dépye, ese depó fó ne gepwyaá mampye ubi. 2 Εsé délyaa deporé défya ne unó bi uchwoó ne mekpo unóó. Εsé débwoólégé fó bóó, ne débwoólégé fó amu ne mekomejóó Εσωω. Εsé dégaregé lé bóó wáwálé ayi atome ne Εσωω né gefóó eyi yéndemuú agene nnó εsé dégarege wáwálé né mbe ushu Εσωω ne bóó abi agaregé wáwálé akaá nnó mbo ne elú. 3 Yε mbogé abya melóméló ayi εsé dégarege alú lé bibií, ebyennó alú lé bibií mbaá bóó abi ánome né mme detu. 4 Danchomeló muú alu εσωω bóó mme, anii me ame bóó abi ála fyεé metóó ne Kras wó. Ndere elúmbó, ebwó ákágé gé fó ndere genjbo eyi getanege né abya melóméló gegenege. Ebwó ákágé fó ula abya melóméló yimbó ayi atome ne ηgó Kras. Ji Kras alu mekréé Εσωω. 5 Néndé ndere dégarege abya melóméló déselé fó ji nnó dépye bóó áge εsé, dégarege ji nnó bóó áse Jisós Kras nnó ji alu Ata. Ne εsé ambóó delú lé baá utóó nyú gétúgé Jisós. 6 Εσωω muú ajóó nnó, “Genjbo gegene né mmu gemua,” ji apye genjbo jii gegene né mmu matóó sé mampye εsé dékaá genjbogé. Εσωω eyi gegenegé né ushu Jisós Kras.

7 Ndere Εσωω apye εsé dékaá mbo εsé delú lé éké ujeé meseé ebi áfyεé genóge mabo né mmu. Mechó ewéna elúmbó, manlere nnó utó bi upwóó amu, ebi εsé déwyaá utane lé né mbaá Εσωω epóó eta εsé ambóó. 8 Efwyale efinegé εsé matimati yémbó dégbege wye gejulé. Gébé eyigé fó dékwene tametame yémbó délyage fó utóó sé. 9 Bóó ámmye amu ne εsé yémbó Εσωω alyagé fó εsé shushuú. Atulege εsé yémbó ákágé cho fó genwáge εsé. 10 Efwyale ewé εsé dégene mbo yéndégébé,



elú wyε eké negbo né Jis̄s ne esé dékpane mb̄o né menyammye sé dékene. Epyemb̄o nnó b̄oó ágene nnó genwáge Jis̄s gelú né menyammye sé. <sup>11</sup> Né genwágé sé geko fa mme, délu wyε né mmu efwyale ewé echw̄ó ne negbo gétúgé dékw̄alégé Jis̄s Kras. Epyemb̄o nnó b̄oó ágene genwágé Jis̄s né menyammye sé ayi álá abeé f̄ó te kwyakwya. <sup>12</sup> Ewéna eleré nnó, esé dékame negbo nnó enyú deb̄o genwá eyi gélágé byé.

<sup>13</sup> Muú f̄ó áj̄ó né ηwe Es̄w̄o aké, “Me mfyε met̄ó ne Es̄w̄o gétú eyigémb̄o ne ηj̄ó.” Esé ntó delu mendoó ema ne ji, ewé epye esé défyéé met̄ó ne Es̄w̄o getú eyigémb̄o ne déj̄ó. <sup>14</sup> Esé dékaá nnó Es̄w̄o muú apye Jis̄s Kras akwilé né negbo, apye nyε ntó esé dékwilé né negbo chónchó ne Jis̄s, ase esé chónchó ne enyú déchw̄o détene né mbe ushu wuú jim̄b̄ó. <sup>15</sup> Efwyale ewéna meko elú lé né galógál nyú. Ndere elúmb̄o, Es̄w̄o alerege nyε galógál wuú mbaá b̄oó gejamé gejamé. Ewémb̄o epye nyε ebw̄ó atamege ji, ne ji ab̄ó nyε ηḡo.

*Esé dépwaá f̄ó néndé défyéé wyε met̄ó ne Es̄w̄o*

<sup>16</sup> Ndere unó bina úlú mb̄o, esé débéé f̄ó ne gepwa. Ye elé menyammye esé akw̄ó ajyεé, Es̄w̄o achyεgé mandoó sé utó yéndé bií. <sup>17</sup> Efwyale ewé esé dégene mb̄o nana elú lé gachyεé ne ebelege ye, yémb̄o echw̄ó lé esé ne gekpekpege ηḡo ayi apw̄ó amu ne abeé te kwyakwya. <sup>18</sup> Esé défyéé f̄ó ame né unó bi dégene, défyε lé ame né unó bi dela dékágé gé ubi. Ula úlú nnó unó bi esé dégené ubeé lé né mboó gébé. Yémb̄o ebi esé délá dégené ubi ne ubeé te kwyakwya.

## 5

*Menyammyε meke asεle nye melu ayi gekwene*

<sup>1</sup> Menyammyε sé fa mme alú εké maá geto ayi déjwǎlege wyeé. Dékaá nnó mbǎgé amugé maá gepú yina, Εσωω achyεgé esé ayicha né mfaánebuú déjwǎlé wyeé. Akwaá fǒ wǒ átenege ji wǒ, elé Εσωω jimboó ne átenege ne gebéé wyeé τε kwyakwya. <sup>2</sup> Esé déshwaá meshwa né genwágé sé yina nana, ne déshyage nnó Εσωω afyε esé menyammyε sé ayi meke ayi atanegé né mfaánebuú ndere afyεé muú ndeé meke. <sup>3</sup> Gétúgé nnó yé dégbo lé gboó afyεgé esé menyammyε yimbo ayi mfaánebuú, esé débéé fǒ gejǎgéné. <sup>4</sup> Ndere esé delú né menyammyε yina ayi alu εké maá geto, déshwaá meshwa gétúgé déwuú ubale, deshwaá fǒ nnó dékelege mangbo. Dékelege elé nnó Εσωω achyεé esé menyammyε ayi abeé τε kwyakwya nnó áse melú ayi ágboó. <sup>5</sup> Εσωω jimboó ne akpome esé mmyε né mechǎ ewéna, ne achyεé esé Mendoó Ukpea ndere genó eyigé ji áchoó utó né mbaá genó eyi gechwǎó.

<sup>6</sup> Ndere elúmbǎ, esé dékaá wáwǎlé nnó Εσωω achyεgé nye esé menyammyε ayi meke, néndé τε mbaá esé delú mebe né menya sé yina, neke neshya esé dǎó mambe né mbe ushu Ata. <sup>7</sup> Ndere esé delú fa mme, delú mamfyεge metǎó ne ji, epǎfǎ mangene ji ne ame. <sup>8</sup> Esé débǎó eshyε né metǎó ne dékelege nnó délyaá menyammyε yina, déjyε né melǎ sé débε ewú ne Ata Jisǎs. <sup>9</sup> Ndere elúmbǎ, yé delú né menyammyε yina, yé ayi né, esé demuame lé nnó dépyε metǎó εgǎgé ji. <sup>10</sup> Néndé esé ako debǎ mantene unǎó mpa né mbe ushu Kras. Ji ajwǎlege

nyε né geluogé mpa, aso mpa yéndémuú. Ne yéndémuú aboo nyε nsa né galógáló yé gabogabo ayi apyεé gébégé ji alú né menyammyε yina fa mme.

*Kras apyε boó akerege né nesō ne Esōwō*

<sup>11</sup> Tε mbaá esé dékaá nnó Ata ne alú muú ayi esé débóó mamfógé, dékpeage boó mbō nnó ákame ne abya melóméló Kras. Esōwō akaá ufóó boó abi esé delú ne mbelé umεé nnó yé enyú ntó dékaá cháñéné né mmu matóó nyú. <sup>12</sup> Esé démmyε fó nnó déma défεge gemε gese eta nyú. Demmyε élé nnó enyú debε ne ula bi dékágé dógé εbwō εwōme gétúgé sé, nnó enyú débε ne meko manshuú mbaá boó abi ábwεgé mmyε gétúgé dékpakpa ate bó epófó gétúgé awyaá gepō gelógéló. <sup>13</sup> Elú eké enyú défεrege nnó mekpō epó esé cháñéné. Yé makpō ápó esé cháñéné, elú lé gétúgé dékelege nnó dépyε Esōwō abō ηgō. Yé makpō alu esé cháñéné elú lé né galógáló nyú. <sup>14</sup> Gejeé eyigé Kras aboo ne esé ne getene esé dépyεé yéndégenó, néndé esé dékaá nnó ji agbo gétúgé boó ako. Ndere elúmbō, esé ako dégbo chóncho ne ji. <sup>15</sup> Kras agbo gétúgé boó ako nnó boó abó geηwá eyigé ji achyεge, áβεgé fó abε mampyεgé élé unó bi ugóó εbwó metóó, ápυεge lé unó bi ugóó ji metóó. Ji ne agboó ne akwilé né negbó gétúgé bwó.

<sup>16</sup> Ndere elúmbō, εlō nana ejyεgé mbε esé dépele sé boó né mashu ndere boó mme ápυεé. Mbō ne dépele nya Kras ne nana dépelé sé ji mbō. <sup>17</sup> Ewéna εtene nnó muú achogé mmyε ne Kras, alaá muú meke. Geηwá eyi gekwene gekoó me, gεge yé eyi gekε gechwó. <sup>18</sup> Unó bina uko élé Esōwō ne apyεé

ubi. Ji muú apyéé esé dékeré né nesò ne ji gétúgé genó eyi Kras apyéé, ne achyéé esé utóó bi dépyéé bóó akerege né nesò ne Esòwò. <sup>19</sup> Mekomejòó ayi esé dégarege alú nnó, Esòwò aké ne Kras apyéé bóó áge meti ákere né nesò ne ji. Ji ágbáregé sé ebwò nnó alú gyéé né gabo ayi ebwó ápyéé. Elé mekomejòó yina ne ji afyéé esé né amu nnó dégaregé bóó ndere ji apyéé bóó ákerege né nesò ne ji.

<sup>20</sup> Getú eyigémbò ne esé delú bóó dentóó Kras. Ne esé dekpeage enyú né unó bina wye ndere Esòwò jimboó abò ajóge ne enyú. Ne dékpane enyú geke gétúgé Kras nnó dékeré né nesò ne Esòwò.

<sup>21</sup> Gétúgé esé, Esòwò apye Kras muú ayi alá pyéé yé gabo wó ala muú mebo nnó esé déké ne ji, débe cho né mbe ushu Esòwò wye ndere ji Esòwò alú.

## 6

*Pòl agaré efwyale ewé ji ágene ndere apyéé utóó Esòwò*

<sup>1</sup> Ne ndere ate bóó abi apye utóó chónchó ne Esòwò, esé dekpeagé enyú nnó ékágé dépye genó eyi gepyéé galógáló ayi Esòwò aleregé enyú ano mme detú. <sup>2</sup> Esòwò ajóó nya wye ndere ásamé né mmu ñwe wuú nnó “Bií bi me nlú manleré enyú galógáló ukwónégé, me nwú mmyemenene nyú, bií bi me nlú mawené gemége nyú ukwónégé, mpoó enyú.” Wúgé, gébé eyigé Esòwò aleregé bóó galógáló gekwòne. Wúgé nana élé gébé eyigé Esòwò awenege gemége bóó.

<sup>3</sup> Esé dépyéé fò genó eyi gegbéé muú fò meti manchwó mbaá Esòwò nnó ékágé genó fò gebe gyéé né utóó bi esé dépye. <sup>4</sup> Yémbò yéndégenó eyi gepyéé eta sé, esé délerege wye nnó delú baá

utó Esɔwɔ. Dekoge metáó né ubale ebi déwuú, degene efwyale ufóó ufóó, unó ulíí esé mange, ne gébé eyigé fɔ efwyale ebanege esé. <sup>5</sup> Atulé esé, áfyε esé denɔ, áchwáá esé ne mammyε, dépyéé matáó ami mapwáá eshyε esé, débelege mpe, débεlege mesa, yémbɔ dékogé wyéé metáó. <sup>6</sup> Débélé genwáge sé pópó, dékágé depɔré Esɔwɔ chánéné, dékogé metáó, déleregé bɔ́ galógáló, Mendoó Ukpea egbeé esé mmyε ne délerege bɔ́ gejeé wáwálé. <sup>7</sup> Esé dégaregé bɔ́ genó eyi gelú wáwálé, dépyε unó né utó bi Esɔwɔ achyεgé esé. Unó bi esé dépyε cho né mbe ushu Esɔwɔ úlú eké unó ummyε ebi esé déselé dénmeé umyε ne ebi dégbéé menyammyε sé né depɔré Esɔwɔ. <sup>8</sup> Esé dépyéé wyε utáó Esɔwɔ yé élé bɔ́ abifɔ anógé esé, abifɔ ábyaá esé. Bɔ́ abifɔ áfεge esé, abifɔ acháá esé mabɔ. Bɔ́ abifɔ ájógé nnó esé délú bɔ́ gebyɔ yémbɔ esé dégaregé wyε wáwálé. <sup>9</sup> Bɔ́ abifɔ ájógé áké esé delu kpe bɔ́ waá yémbɔ bɔ́ ákaá esé yéndé mbaá. Dekoge né manoó negbo yémbɔ delú wyéé abε. Achyεgé esé efwyale yémbɔ áwa fɔ esé wó. <sup>10</sup> Yé élé bɔ́ ápyε nnó esé debe ne mesome, delu wyéé ne nechóchó yéndégébé, elú eké delú mbya yémbɔ dépyéé gejamégé bɔ́ abɔ́ gefwa. Elú eké depɔ yé ne genó gefɔ yémbɔ dewyaá unó uko.

<sup>11</sup> Anme ba bɔ́ Kōrent, esé dégaré enyú yéndégenó eyi gelú esé né unε. Esé denene matáó se fuú eta nyú. <sup>12</sup> Esé fɔ wó délyaá manleré enyú gejeé wó, élé enyú ne délyaá manleré esé gejeé. <sup>13</sup> Me njógé ne enyú nana ndere baá ba. Nenege matáó nyú eta sé ndere esé ntó dénené ne eta enyú.

*Dékege fɔ gekage neke gemaá ne bɔ́ abi dlá fyéé*

*metṓ ne Kras wṓ*

<sup>14</sup> Dékege fṓ geke neke gemaá ne bṓṓ abi álá áfyéé metṓ ne Kras wṓ. Genó eyi gelu cho genyéé mbṓ dejeé ne genó eyi gelu gyéé nnó? Waá genḡbṓ gebéé mbṓ mbaá ama ne gemua nnó? <sup>15</sup> Kras ne danchṓmeló abéé mbṓ meko ama nnó? Muú ayi afyéé metṓ ne Kras ne muú ayi álá áfyéé metṓ ne Kras wṓ áchome mbṓ mbwa nnó? <sup>16</sup> Echa Eṣṓwṓ ebéé mbṓ meko ama ne aló uka nnó? Néndé esé delú echa Eṣṓwṓ muú alú mebe. Elú wyε ndere Eṣṓwṓ jimṓ ajṓ aké, “Me njwṓlege nyε ne ebwṓ, nkene ne ebwṓ, me mbéé nyε Eṣṓwṓ bwṓ, ne ebwṓ ábéé nyε bṓṓ ba.” <sup>17</sup> Ndere elúmbṓ Ata aké, “Tanege né geluage bwṓ, défa mbwa ne ebwṓ. Détagé fṓ genó eyi gewyaá deba. Dépyεgé mbṓ, me nselé nyε enyú. <sup>18</sup> Me mbéé nyε Nte nyú ne enyú débéé nyε baá ba abi andeé ne abi ande. Mbṓ ne Ata Muú Apwṓṓ amu ajṓṓ.”

**7**

<sup>1</sup> Aḡme ba, te mbaá Eṣṓwṓ anyémeno nnó apye unó bina eta sé, shwṓnege amu né yéndégenó eyi gepyéé nnó menyammyε ne matṓ sé áβεgé fṓ pópó. Dénógé Eṣṓwṓ, dépyε genwágé sé gebe pópó gekwane ndere Ji akelege.

*Pṓl alu ne necháchṓ gétúgé echomele bṓṓ Jisṓs né Kṓrent ákwṓré matṓṓ bwṓ*

<sup>2</sup> Nenegé matṓṓ nyú eta sé, esé dépyéé fṓ muú fṓ gabo wṓ. Esé déchṓṓ fṓ muú fṓ mekpṓ wṓ. Ne esé dényéé fṓ muú fṓ upwṓṓ wṓ. <sup>3</sup> Me njógé mbṓ, epṓfṓ nnó me nké enyú delu gyεε, néndé me mbṓ me mbe ngaré enyú nnó enyú delu esé metṓṓ chi chi chi. Yé dégboó yε delú mebe, esé ne enyú delu wyε ulua.

<sup>4</sup> Me nfyε metwó ne enyú gbene, ne nwyaaá gempwoge gétúgé nyú. Enyú défyε me metwó, yé elé esé dégené efwyale me nwyaaá nechochó dwo.

<sup>5</sup> Yé gébégé esé dékwone melo Masedonia, yé mmye dégbeé cháchá wó. Bwó áchwó esé ne efwyale matimati. Wena bwó áwamege ne esé, né mmu matwó se déwyaá εfo. <sup>6</sup> Yémbw εsww muú afyεé bwó abi awyaaá gepwa metwó eshye, afyεé esé eshye ndere Titos achwó. <sup>7</sup> Esé débwó fó eshye wyε elé gébégé ji achwó wó, debw ntó gébégé ji agaré esé ndere enyú ntó défyεé ji eshye. Agaré esé ndere enyú déshyagé mangε me, ne ndere enyú désomege dwo né gyεé ayi dépyεé. Agaré ntó esé ndere enyú dékpome mmye manja me. Nwúgé mbw metwó εgw me ne enyú dwo.

<sup>8</sup> Yé εβε elé nnó ηwe ayi me mbw nsame enyú, apyεé enyú débw mesome, me nsome fó ndere nsame ji wó. Me mbw nlú ne mesome gébégé ngene nnó ηwe yémbw apyε enyú debw mesome né mboó gébé. <sup>9</sup> Nana metwó εgwó me, εpófó gétúgé me mpyεé enyú debw mesome elé lé gétúgé mesome ewémbw εpyεé enyú dékwaré. Gé gefógé mesome ewé εsww akεlege mbw. Ndere elúmbw, esé dépyε fó enyú debw únómé wó. <sup>10</sup> Mesome ewé εsww akεlege εpyε lé nnó εsww áwene gemége muú. Gefwó gé mesome ewéna εchwó fó ne achyε me. Yémbw mesome ewé bwó mme εchwó ne negbo. <sup>11</sup> Gegé yé gefwó gé utwó εbi mesome ewé εgwó εsww metwó εpyεé εta nyú. Epyε enyú dese mechw ewéna ne eshye, εpyε enyú déwyaá metwó manleré nnó enyú depó ne εbwó né mechw ewémbw. Epyε metwó εsw enyú ne majya abwolé enyú mme, εpyε enyú déshage nnó

debe meko ama ne me, εpye enyú dékpane gechyéé mampye genó eyi gelú cho. Εpye enyú dékpome mmye manchyéé εfwyale mbaá muú ayi apye gyéé. Εpye enyú déleré né yéndé meti nnó enyú depó ne εbwó né mechó εwéna.

<sup>12</sup> Nðere elúmbó, yé elé me nsame ηwe yina, nsa fó gétúgé muú ayi apyeé gabo yina wó. Yé εβε lé gétúgé muú ayi agene εfwyale gétúgé gabo yimbo. Nsa lé nnó mpye enyú dékaá né mβε ushu Εσωω gefóó eyigé dékpane gechyéé mampoó εsé. <sup>13</sup> Getú eyigémbó, enyú défyéé εsé εshye.

Ne genó eyigé fó eyi gepyeé metóó εγóó εsé elé gétúgé metóó megomegó εwé Titós abóó gétúgé enyú ako dépye metóó ekwene ji mmu. <sup>14</sup> Me mbo ngaré Titós gefóó eyigé me nwyáá gempogé gétúgé nyú. Enyú déchye me mekpo unó wó. Ne wyε ndere geno eyigé me ngaregé enyú yéndégébé gelú wáwálé, mbántó ne unó bi εsé dédoó εbwó εwome gétúgé nyú né mβε ushu Titós úlú wáwálé. <sup>15</sup> Titós ama abó gejeé ne enyú ako dóó ndere ji atε gefóó eyigé enyú debo déwuú ne ji, ne ndere enyú déselé ji déweré ne εfo metóó. <sup>16</sup> Ne nana metóó εγóó me ne enyú gétúgé me nnere metóó wa meko ne enyú né mbaá yéndégenó eyigé dépyéé.

## 8

### *Gefóó eyigé bóó Εσωω áchyege échye*

<sup>1</sup> Anme sé, εsé dékelege mampye enyú dékaá gefó eyigé machomelé bóó Jisós né Masedonia áleré galógaló Εσωω né genwá gebwó. <sup>2</sup> Εfwyale εwé εbwó ágene eja dóó εte εbwó né mmuameno yémbó áwyaá wyε metóó megómégó gbene εwé εpyéé εbwó áchyeé échye byagebyage ye lé εbwó álu gekpo.



<sup>3</sup> Εβώ άchyeέ echye ndere ebwó áwyaá, ne nkágé garé nnó eja kpaá epwóó amu, ne áchyeέ yé muú akpea ebwó wó. <sup>4</sup> Ashii nene esé mmye nnó dépye ebwó ntó ágé meti mampógé bóó Εσωω. <sup>5</sup> Genó eyigé ebwó ápye, gepwó ndere esé debó défere. Ebwó abó kpe mbe áchyeέ gemεge bwó mbaá Ata Εσωω ne áwyaá metóó mampye genó eyigé Εσωω akεlege, áchyeέ gemεge bwó eta sé. <sup>6</sup> Titos ne alóó ula manse echye ewéna né geluagé nyú nnó dépoó ubya bó né Jerosalem. Getú eyigémbó, esé dékpea ji nno akeré áchwó apoo ényú déneré mampye gecháchagé utóó bina. <sup>7</sup> Ényú délu menó mbe né yéndé meti mamfyε metóó ne Εσωω ne eshye, mangaregé deparé Εσωω chánéné, mankágé wáwálé ayi alu wyéé chánéné, manchyeέ gemεge nyú geko mampye utóó Εσωω, mamboge gejeé ne esé dóó, esé ntó dékεlege nnó ényú ntó débε menó mbe né mechó manchyege echye ewéna ne matóó nyú mako.

<sup>8</sup> Me njógé mbó, epóó nnó ημερεge ényú mekpo mme nnó débó mampyεgé mbó. Me ngarége lé ényú nno bóó abifó ákpane géchyeέ ápoógé ate. Ne nkεlege nnó nkaá ndere ényú ntó débóó gejeé wáwálé ne bóó abifó. <sup>9</sup> Ényú ambóó dékaá galógáló ayi Ata sé Jisós Kras alere. Ji abó awyaá gefwa, yémbó akwe gekpo né galógáló nyú, nnó gétúgé gekpo eyigé ji akwene ényú débε ne gefwa.

<sup>10</sup> Né mechó ηka yina manchwó, majyeέ ami me nchyege ényú malu nnó elú galógáló nnó ényú dénerε genó eyigé délóó mampye ημε ενiné nju. Ényú ne débóó mbe mampye genó né mechó ewéna ne ényú ntó ne debó delu yé bóó mbe abi áwyaá metóó mampyεgé geji, <sup>11</sup> nnó déneré mampye utóó

bina ne gefɔ́gé metɔ́ ɛwé enyú délɔ́ ula. Ne nerege ubi ne genó eyi déwyaá né amu. <sup>12</sup> Ne mbɔ́gé muú awyaá metɔ́ machyɛ́, Ɛsɔwɔ́ aselé genó eyi muú awyaá manchyɛ́ ɛpɔ́fɔ́ ɛyigé ji álá pó ne geji.

<sup>13</sup> Me njó́gé mbɔ́ ɛpɔ́fɔ́ nnó mpyɛ́ mmyɛ ɛpwyágé bɔ́ abifɔ́, enyú déwuúgé ubale. Nkɛlege lé nnó yéndégenó gebe janja eta enyú ako. <sup>14</sup> Ne nana ayi enyú déwyaá gejame, kárégé ne bɔ́ abí álá pó ne genó nnó ɛbwɔ́ ábɛgé ne gejame, meso gébé enyú dela depɔ́ ntó ne genó ɛbwɔ́ ápóó enyú. Dépyɛgé mbɔ́ enyú ako débɛ janja. <sup>15</sup> Asá né mmu ηwe Ɛsɔwɔ́ nnó, “Muú yi anywere gejamégé menyɛ́, ábɔ́ fɔ́ menyɛ́ ayi ajame apwɔ́ ji wɔ́, ne ayi anywere lé gachyɛ́, abɔ́ ayi akwané ne ji kwanegé.”

*Pɔ́l atɔ́ bɔ́ Titɔ́s nnó ájyɛ áse ɛchye Ɛsɔwɔ́ getú jii*

<sup>16</sup> Yémbɔ́ matame mabɛ ne Ɛsɔwɔ́ ndere apyɛ Titɔ́s awyaá gefɔ́gé metɔ́ ɛwé ɛsé déwyaá mampóó enyú. <sup>17</sup> Ɛpɔ́fɔ́ wyɛ lé getugé ɛsé dékpea ji ne ji achwɔ́ eta nyú wɔ́. Ji mbɔ́ abɔ́ awyaá me metɔ́ manchwɔ́ póó enyú, getú ɛyigémbɔ́ ne jimɔ́ abɔ́ ashúú me manchwɔ́ gé enyú. <sup>18</sup> Ɛsé détɔ́me mbɔ́ ji ne nte menɛme ayifɔ́. Nte menɛme yina alu muú ayi bɔ́ afɛ́ge utɔ́ bíí né machomele bɔ́ Jisɔ́s ako néndé ji agaregé abya melóméló chánchá. <sup>19</sup> Menɔ́ genó ayi fɔ́ alu nnó machomele bɔ́ Jisɔ́s ntó ájyaá ji nnó ɛsé dékɛne ne ji ulua dépyɛge utɔ́ ulúúlú bina. Ndere dépyɛ́ mbɔ́ uchwɔ́ ne ɛnógé mbaá Ata, ne ulerege ntó nnó ɛsé déwyaá metɔ́ mampóó gé bɔ́.

<sup>20</sup> Ndere dépyɛ́ utɔ́ bina ulua, ɛwémbɔ́ ɛpyɛnnó ɛkágé muú fɔ́ aferé nnó défya delu mmu, défyɛ́ ɛshye mangɛ nnó ɛkágé genó fɔ́ gebe gyɛ́ né

gekpekpεge echye ewéna, ewé bɔ́ áchyεgé byage-byage. <sup>21</sup> Gétú eyigémbɔ ne esé démmye nnó dépye lé genó eyi gewyaá enógé né mβε ushu Ata jimbií, dékelegé mampye ntó genó eyi gewyaá enógé né mβε ushu yéndémuú.

<sup>22</sup> Ne esé détɔme menme sé fɔ ama nnó achwó ne εbwó. Esé démua me ji ndɔndɔ ne ndɔ, ji aleré nnó akpane gechyéé mampye utɔ́ Esɔwɔ. Yé nana ji awyaá metɔ́ mampɔ́ enyú néndé ji afyéé metɔ́ ne enyú dɔ́. <sup>23</sup> Ne ushuú cháchá Titɔs, ji alu lé nte menme ayi ápyeé utɔ́ ulua ne me nnó dépɔ́oge enyú. Ne ate aɲme abifɔ na, álú lé bɔ́ déntɔ́ abi átané né machomele bɔ́ Jisɔs ayifɔ. Utɔ́ bwó uchwɔ́ ne enógé mbaá Kras. <sup>24</sup> Nɔ́ere elúmbɔ, pyεge ndere njɔ́ mbɔ, mampye machomelé bɔ́ Jisɔs ayifɔ ákaá nnó enyú débɔ́ gejeé ne bɔ́ ne nnó εbwó ákaá nnó esé délú cho mambε ne gempɔ́gé gétúgé nyú.

## 9

### *Elú genó gelágelɔ́ mampɔ́gé bɔ́ Esɔwɔ*

<sup>1</sup> Me mpó sé ne genó eyigé mmagé sa enyú né mechɔ echye ewéna mbaá bɔ́ Esɔwɔ. <sup>2</sup> Me nkaá nnó enyú déwyaá metɔ́ manchyeé echye ewéna. Getú eyigémbɔ ne me nwyaá gempɔ́gé gétúgé nyú né mβε ushu echomelé bɔ́ Jisɔs né Masedonia nnó enyú echomelé bɔ́ Jisɔs né gebagé mewaá Akaya déwyaá me metɔ́ machyeé echye ewéna te ηme eniné njú. Ne gechyéé eyigé enyú dékpane machyeé, gepye gejamé gé εbwó abifɔ ábɔ́ metɔ́ machye gé ntó. <sup>3</sup> Ne me ntɔme aɲme bina eta nyú nnó éká gé gempɔ́gé eyigé esé déwyaá gétúgé nyú

geβε lé meno detu. Εβε lé nnό ενyύ dékpome mmye ne εchyε nyύ ndere me njόό nnό dépyéé nye. <sup>4</sup>Mbόgέ bόό fά atanegε mbό né Masedonia áchwόgέ ne me εwύ, ne ágegέ nnό ενyύ dékpome fά mmye mantά eyi nyύ ηka wό, mekpο unόό εwέ εβεé nye ne εsé ne ενyύ ejame nye dόό néndé me ngaré με εbwό dόό ndere ενyύ dékpome με mmye manchyeé. <sup>5</sup>Ndere elúmbό, me nferé nnό εlό nnό mkpea aηme bina abό mβε achwό apye ενyύ dékpome mmye ne εchyε εwéna, εwé ενyύ dényémemo manchyeé, nnό εβε lé genό eyigé ενyύ ambόό déwyaá με metάό manchyeé. Εβεgέ fά eyigé aηmerege ενyύ mekpο mme nnό déchyéé εchyε.

<sup>6</sup>Tege nnό, muύ ayi apenέ mbwe gachyeé, abόό ntό mbwe gachyeé, ne muύ ayi apene mbwe gejame abόό ntό mbwe gejame. <sup>7</sup>Muύ aké achyegé εchyε, achyeé ndere ji aferé né metάό wuύ nnό achyegé. Achyegé fά ne manse amε eké aηmerege ji mekpο né mme. Néndé Εsάwά abόό gejeé ne muύ ayi achyegé εchyε ne metάό megάmega. <sup>8</sup>Ne Εsάwά akágé chyéé ενyύ unό bi ujame upwάό yé ndere dékelegé nnό yéndégébé δεβε ne yéndégenό gejame nnό délerege ulόό melu matimati. <sup>9</sup>Wye ndere asamé né mmu ηwe Εsάwά nnό, “Ji achyegé εchyε byagebyage mbaá ubya bό ne ulόό melu εbi ji alerege, áteé ubi te kwyakwya.” <sup>10</sup>Εsάwά ne achyegé bόό mbwe ayi ápené ne menyéé ayi εbwό ányéé, ji áchyegé nye ενyύ mbwe ayi dékelegé ne apyeé nye ji áwe áfyε gejamégé mbwe ayi atanegε né ulόό melu εbi ενyύ délérége bόό. <sup>11</sup>Εsάwά apye nye ενyύ débό gefwa né yéndé meti nnό déchyegé εchyε byagebyage yéndégébé, nnό εsé dékpagé

εχھے nyú déχھےgé bṓs, gejame bṓs atamege Εσωω né genó εyige ενyú dépyεέ. <sup>12</sup> Néndé εχھے εwé ενyú déχھےέ εpyε fṓ wyε lé nnó bṓs Εσωω άγενέ unó bi ubṓ ulíí εbwṓ wṓ, εpyε ntó nnó εbwṓ άχھےgé gejamégé matame mbaá Εσωω. <sup>13</sup> Gétúgé ενyú déχھے gefṓgé εχھے εwéna, elere bṓs ufṓs bṓs abi ενyú délú, ne εbwṓ átamege nye Εσωω gétúgé ενyú dépyεέ genó εyigé abya melóméló Kras ayi ενyú défyεέ metṓs wyε ákelege. Ne átamege nye ji ntó gétúgé εχھے εwé ενyú déχھےgé εbwṓ ne bṓs abifṓ byagebyage. <sup>14</sup> Εbwṓ άνene nye mmyε gétúgé délere galógáló Εσωω né geηwáge ενyú. <sup>15</sup> Détamege Εσωω gétúgé εχھے wuú εwé ji achھےέ εsé εwé dela dékágé nkane démege.

## 10

*Εσωω ne ajyaá Pṓl nnó abε ηgba Jisṓs Kras ne achھےέ ji utó*

<sup>1</sup> Me Pṓl nkpané ενyú geká. Bṓs ajṓgé áké gébégé me mbεgé ne ενyú nfṓs amε nyú njṓgé depṓ pere ne εfṓ, nlá mpṓ ne ενyú nfṓs fṓ ne nsame ενyú bṓ ηwe áto áto. Me nnene ενyú mmyε né mabṓ Jisṓs Kras muú alú nyame ne pere nnó, <sup>2</sup> ékágé ενyú dépyε me njṓ mejṓs ne meko metometo gébégé nchwogé εwú. Me nkágé jṓs mejṓs ne meko metometo mbṓgé me nkεlege manjṓs ne bṓs abi ajṓgé nnó εsé dépyεέ utṓs bina ndere bṓs mme άpyεέ. <sup>3</sup> Elú wáwálé nnó εsé delú fa mme yina, ne yé elé delú fa mme, démmυεέ fṓ be εbi bṓs mme ámmυε. <sup>4</sup> Néndé unó ummyε εbi εsé démmυεέ be ne ubi upṓ fṓ εκέ εbi akwaá. Yémbṓ εsé démmυε be ne unó be utó utó bi Εσωω achھےέ εsé, ne

détyaá malu ujwólé ató ató ayi bós mawáme sé ábige. <sup>5</sup> Détyaá ntó yéndégenó eyi géchwós ne mbeé manyege, ne eyi getenege ukóló gegbéé nnó bós ákagé f́s meti Esowó. Dépyene yéndégenó eyigé bós áferege, dépyéé ebwó áwuú ne Kras. <sup>6</sup> Mbógé enyú déleregé nnó déwuú ne Kras ne matós nyú mako, efembó ne esé dékpomege mmye manleré chuchu mbaá bós abi alá wuú f́s ne Kras.

<sup>7</sup> Enyú dépelé unó bi utome ne me elé né mfaá mfaá. Mbógé muú aferegé nnó ji alú muú Kras, abó mamfere chánéné ákaá nnó esé ntó delú bós Kras ndere ji. <sup>8</sup> Yé me mbe elé ne gempogé gachyéé mpwó ndere mbó nlú mambé gétúgé uto bi Ata achyéé esé, mmye egboó f́s me, néndé ji achyéé esé uto bina nnó dénywerege enyú nywerege epófó mantya enyú tyaá. <sup>9</sup> Me nkélege f́s nnó ebe eké bó ηwe abi me nsame enyú ápyéé mbó lé nnó enyú debó efó metós. <sup>10</sup> Me njógé mbó gétúgé bós ajógé aké, “Bó ηwe abi me nsame eta nyú, mejós ewé elú wyéé etóó dós ne etaá bós metós.” Aké, “Gébégé mbégé ne enyú nkwené gebwa, mejós wa ekpene f́s bós matu.” <sup>11</sup> Bós bimbo abó mankaá nnó unó bi esé désame eta nyú gébégé dela depó ewú, wyé elé ubi ne esé débégé nye ewú ne enyú dépyéé.

<sup>12</sup> Yé bií ummaá esé demege f́s mmye ne bós abi aké ebwó aηea geme. Ebwó ámége lé utó bwó ne ate manleré nnó aηea geme. Ewéna eléré nnó ebwó álú ukenkené bós. <sup>13</sup> Né eta sé, esé débéé f́s ne gempogé dépwó ndere delú mambé. Gempogé sé gekwyage lé né mbaá utós ebi Esowó achyéé esé nnó depyegé enyú ntó delu né geluage utós bina. <sup>14</sup> Te mbaá enyú ntó delú né utós bina, esé débéé f́s ne gempogé dépwó ndere delu mambé gétúgé

nyú, néndé esé ne debóó mbε déchwó kpa τε eta nyú dégare enyú abya melóméló Kras. <sup>15</sup> Esé débεé fó ne gempóge dépwó ndere débóó mambε. Débεé fó ntó ne gempóge gétúgé utóó εbi bóó abi cha ápyεé. Umεé sé úlú lé nnó metóó εwé enyú défyεé ne Kras εwene εjyεge mbεmbε ne nnó utóó bi esé ntó dépyεé né geluagé nyú uwene ndere Esówó akεlege, <sup>16</sup> nnó esé ntó dékεne dégarege abya melóméló né malo yifó ayi alú τετε ne enyú. Néndé esé dékεlege fó nnó débε ne gempóge gétúgé utóó bi muú yicha apyεé né melu utóó wuú.

<sup>17</sup> Asa né mmu ηwe Esówó nnó, “Muú aké abεé ne gempóge abε ne geji gétúgé genó εyi Ata apyεé.”

<sup>18</sup> Muú ayi abεé muú melóméló wáwálé, élé ayi Ata asele nnó apyεε chanéné, εpófó ayi jimboó ásele gεmε ji nnó apyεé chanéné.

## 11

*Pól aké utóó bit upó fó genó gema ne εbi áηgbá gebyó*

<sup>1</sup> Nnεne enyú mmyε nnó deko metóó dewú gekékénege mejóó εwé me njógé. Tagé matu déwú. <sup>2</sup> Metóó εwé me nwyaá ne enyú emmyεé demboó ndere εwé Esówó awyaá. Enyú delú eké maá mendée ayi me nshuú mantu ji neba né mbaá menó ama, ndere maá mendée ayi álá kaá mende wó, ne menó yimbó élé Jisós Kras.

<sup>3</sup> Ndere elúmbó, me nwyaá εfó metóó nnó bóó ábwólege nyε enyú ndere danchomeló akpané défyá abwólé Ife, ápyε enyú délyáá depóré Kras εtiré enyú dékwólegé chánchá ne matóó enyú mako. <sup>4</sup> Me njógé mbó néndé nge nnó enyú

dékamege yéndegenó kamegé. Yé muú achwó ne agaré enyú mechó Jisós ayicha ayi esé dela dégaré enyú wó, yé agaré lé enyú mechó mendoó ewécha ewé elá pó fó Mendoó Ukpea ewé echwóó enyú mmye yé ama achwó ne gefógé abya ayicha ayi álá pó fó abya melóméló enyú dékame ne ji, enyú dékamege fó wye kamege, désle ubi amu apea.

<sup>5</sup> Me nferé fó nnó bóó abi désle nnó álú ángbá Jisós abi ápwóó amu, ápwó me wó. <sup>6</sup> Yé ebe lé nnó me ngi fó ndere ajógé mejóó cháñéné wó, me nkáge genó eyigé me njógé, dépye me enyú dékaá mbó matimati.

<sup>7</sup> Me nshulé mmye ya mme nnó enyú dékwó ηγο, ngaré enyú abya melóméló detu, nnó me mpye mbó lé gabo? <sup>8</sup> Me mpye utóó né geluagé nyú, machomele bóó Jisós né maló yicha achyegé me ηκα mfaá. Ndere mpyembó elú wye eké ejóó ne njóó mbó eta bwó nnó me mpoó enyú. <sup>9</sup> Gébégé me nlú ne enyú, genó geké gelií me, nchyegé fó muú nyú fó efwyale nnó achyegé me geji. Elé aηme sé abi atane né gebagé mewaá Masedonia ne achwóó me ne yéndegenó eyi gelií me. Né gébé eyi gekóó me nchyéé fó enyú efwyale nnó dépoó me wó ne yé nana me nchyege fó enyú efwyale né meti fó. <sup>10</sup> Me ngarege wáwálé ndere muú Kras ne gempogé nnó nse maηka nyú wó. Ne yé muú akage gbε nnó mbegé fó gebagé mewaá Akaya geko. <sup>11</sup> Ulannó me nla ngigé fó nnó enyú depogé me? Nnó elú lé nnó me mbóó fó gejeé ne enyú wó? Esowó jimbií akaá nnó me mbóó gejeé ne enyú.

<sup>12</sup> Me nnye wye mbe mampyege genó eyi mpyeé mbó nnó ngbe ekágé bóó abi ásele gemegé bwó nnó alú aηgba Kras ajyegé wyeé mbe mandógé ebwó



εωωμε nnό άpyε wyε unό gefo eyi me mpyεέ. <sup>13</sup> Ufóo bóo bina άπό fό άngbá Kras bogébogé. Abwalege lé enyú bwalegé. Akene ágilege bóo ame nnό εbwó álú άngbá Jisós Kras. <sup>14</sup> Mechó ewéna ékágé pye fó muú álá menó mekpo fuú néndé gébé eyigé fo danchomeló abwalégé agilege bóo ame nnό ji alu ekiénné Eσωω ewé echwóo ne genjbo. <sup>15</sup> Ne epófo genó gekε mbogé baá utóo bií ntó agilege bóo ame nnό álu baá utóo Eσωω. Ne efwyale ewé εbwó agené nyε ekwanegε nyε ne utóo bwó kwanegé.

*Pól awyaá gempogé né efwyale ewé ji agene*

<sup>16</sup> Ne mmagé nyuaré ngaré enyú nnό ékágé muú fó aferé nnό me nlú gekékénegé muú. Mbogé muú aferεge nnό me nlú gekékénegé muú gogé me njóo mejóo ne gempogé ndere gekékénegé muú gejógé nnό me ntó mbe ne ekeke gempogé. <sup>17</sup> Mejóo ewé me njógé ne gempogé epófo Ata ne aké me njógé mbo. Me nké mpyεé gempogé njógé mejóo eké gekékénegé muú. <sup>18</sup> Ne te mbaá gejamégé bóo άpyεé gempogé ne unό bi akwaá ásele nnό njea gεε fa mme, me ntó mpyεé. <sup>19</sup> Enyú abi déké déwyaá défoo doo, matóo ágóo enyú dékógé metóo né unό bi ukékéné bo ajógé. <sup>20</sup> Enyú dékógé metóo mbogé bóo ásége enyú ndere afwe yé ányéége enyú upwóo, yé ájyarege enyú mme, yé áké ábyaá enyú, yé ádoó enyú maka né ushu. <sup>21</sup> Wó oh, me mbo nwyaa gepwa ndere nla mpyεé ufóo unό bina eta nyú, jige me nte.

Ne me njyεé mbe manjógé mejóo eké gekékénegé muú. Yéndé genó eyigé muú abεé ne gempogé wyεé me ntó nkage mbeé ne gempogé wyεé. <sup>22</sup> Yé εbwó abε lé bóo Hibru, me ntó nlu. Yé ábε lé bóo Isreli,

me ntó nlú. Yé áβε lé upyáne Abraham me ntó nlú. <sup>23</sup> Yé áβε elé bṵ́ utṵ́ Jisṵ́ Kras, me njṵ́gέ eké muú gebwṵ́ me mpwṵ́ ebwṵ́. Eba utṵ́ upwṵ́ ebi bwṵ́. Me nkpe denṵ́ ndṵ́ndṵ́ ne ndṵ́ mpwṵ́ ebwṵ́ ako. Atulé me ápwṵ́ ebwṵ́ ako, ne negbo nekoó me amε ndṵ́ndṵ́ ne ndṵ́. <sup>24</sup> Bṵ́ Jus ádo me utó esaá meso nekuú ne eni maṵáne ata. <sup>25</sup> Bṵ́ Rom ádo me ne baá unṵ́ ndṵ́ elé. Bṵ́ áto me ne mataá ndṵ́ gamaá, makpe ágbelé esé né ebεé mega ndṵ́ elé. Gébé eyifṵ́ me nchṵ́ bií kpoḡelé utuú ne ḡwṵ́mese manwṵ́gέ nnyi. <sup>26</sup> Né nekε eniné me nkene, nkoó né manoó negbo. Nnyi neké nekpa me. Anjo áké ájo me unó, ngé efwyale né amu áte bṵ́ Jus, nge chuchu né amu bṵ́ abi alá pṵ́ bṵ́ Jus. Nge efwyale né malṵ́ kpakpa, ne malú ayi bṵ́ alá ájwṵ́legé fṵ́ wyé. Ngé efwyale né ebεé mega, nge efwyale né amu bṵ́ abi aḡmaá amu nnó alu bṵ́ Jisṵ́. <sup>27</sup> Me mpyéé utṵ́ utouto mpwwaá. Gébé eyigé fṵ́ yé geja mbεlegé. Gébé eyigé fṵ́ mbεé mesa ne mmwṵ́lé manaá éwane. Gébé eyigé fṵ́ ntó njwṵ́legé uwyaá mesa nyúu gefwene, gébé eyi fṵ́ mbεé fṵ́ ne mandeé makwerege mmyε. <sup>28</sup> Yé ndere unó bina upyεé me yéndé bií, ufere ebi me nferege ndere machomele bṵ́ Jisṵ́ abṵ́ mankéné úlú eké elé gekpekpεgέ metuú ne nkpane enṵ́ me. <sup>29</sup> Ndé muú ayi abεge ne gepwa né meti Esṵ́wṵ́ fṵ́ byṵ́ ula ukṵ́rege me? Ndé muú ayi bṵ́ apyεgέ ji apyεgέ gabo metṵ́ elá esṵ́ fṵ́ me ne ebwṵ́?

<sup>30</sup> Mbṵ́gέ nnó me mbṵ́ mampye gempṵ́ge, mpyéé né unó bi ulere ndere me nwyaá gepwa. <sup>31</sup> Esṵ́wṵ́ nte Ata sé Jisṵ́ muú débṵ́ mamfεge te kwyakwya, akaá nnó me mbyṵ́gέ fṵ́ gebyṵ́. <sup>32</sup> Gébégέ nlú né melṵ́ Damaskṵ́s, gṵ́mena muú apye utṵ́ né nteé

gefwwagé Aretas, atō bōō bō nku ábáme menombi gebamé nnó ánō melō ápye me. <sup>33</sup>Yémbō bōō fō áfyē me né mmu gesa, áshíí manyíí wyē atē me né empo ápwyaá manyíí nshulé mme mbó.

## 12

*Amē geja ayi Pōl agēné ne nemeé eniné nekwene ji mmye*

<sup>1</sup> Me jyéé wyē mbe mambē ne gempōgé, yé élé nsa fō alá pō wyéé, ne ngaregé wyē enyú amē geja ayi Ata alere me ne depō etiré ji apyēé me nkaá.

<sup>2</sup> Me nkaá muú Kras fō ayi aḡmē ale afyaneani, akpané ji ajyēé né mfaánebuú eniné mfaá mfaá. Wa akpa ji afē né menyammye wuú, wa afē lé né mendoó wuú, me nkaá wō, Eṣōwō ne ákaá.

<sup>3</sup> Nkaá nnó akpa ji afē né melō genwá. Wa afē lé né menyammye wuú, waá lé né mendoó wuú, me nkaá wō, Eṣōwō ne ákaá. <sup>4</sup> Ji ákwónégé wyē, awu uchu ebí muú alá kágé garé, ne ákame fō ntó nnó ajōó ubi wō. <sup>5</sup> Me nwyaaá gempōgé gétúgé gefōgé muú yina. Me mpó fō ne gempōgé gétú ya membōó. Ne genó eyi gekáge pye nnó me mbe ne gempōgé ekosé unó bi uleregé gepwa ya wō.

<sup>6</sup> Yé mbōgé me nkelegé mampye gempōgé, epyéé fō me mbe eké genḡekenégé muú, néndé me nké mpye gempōge ngaregé lé unó bi úlú wáwálé. Yémbō, me nshya nnó mpyéé fō gempōgé néndé nkelege fō nnó muú nyú fō áferé nnó me ḡea gēme dōó, mpwō unó bi me mpye ne ebi me njógé.

<sup>7</sup> Ne mampye nnó ekáge me mbwēgé mmye gétúgé ukpēkpe unó bi Eṣōwō apyēé me nkaá, ji alyaaá nnó efwyale ekwe me né mmye. Eké lé

meshii ne afyεέ me mmyε. Efwyale εwέμβο ελί εκέ lé muú dentó danchəmeló ayi ji atəme nnó achwó apyε εκάγέ me mbwεgέ mmyε. <sup>8</sup> Me nne mmyε maṅáné aléé mbaá Eσωω né mechə εwéna nnó áfee me efwyale εwéna né mmyε. <sup>9</sup> Yέμβο ji ajó ne me aké, “Galógáló wa ayi me nlerεgέ bóó, akwane ne wə néndé gébégé muú abεgέ ne gepwa ne me nlerεge uto ba chánéné né geṅwá jíi.” Getú εyigέμβο, metó εgó me dóó mambe wyε ne gempogέ gétúgέ gepwa ya nnó uto Kras upyεé utóó né geṅwá ya. <sup>10</sup> Metó εgó me mbogέ me mβεgέ ne gepwa bóó aké ajuú me mashyε mmyε, ne apyεé nnó unó ubalegέ me mmyε, ammyéé amu ne me, ne achyεgέ me efwyale gétúgέ Kras. Néndé gébégé me mβεgέ ne gepwa gébé εyigέμβο ne me ntoó chánéné.

*Mechə εchomele bóó Jisəs né Kōrent eta Pəl metóó*

<sup>11</sup> Me mbə nkwe εκέ gekekenegέ muú né mejóó wa. Yέμβο enyú ne dépyεé me nlú mbə néndé enyú ne débə delú mamfεé me né mβε ushu bóó gétúgέ utóó bi me mpyεé. Néndé ye lé me nla nfu ye genó wó, bóó abi enyú deké álú áṅgbá Kras, ápwóó yé me né meti fó wó. <sup>12</sup> Gébégé me nlú ne enyú nleré nnó me nlú ṅgbá Kras wáwálé. Nko metóó me mpyε ufelekpa né geluage nyú ne ukpekpe unó bi upyε bóó álaá mano mekpo fuú. <sup>13</sup> Ndé genó me mpyεé mbaá machomelé bóó Jisəs ayifo nla mpyεé eta nyú wó? Genó εyigέ me nla mpyεé eta nyú wó gelú nnó me ngii fó enyú nnó déchyεé me unó bi me nkelege wó. Né εgbe εwέμβο, mpyε gyεé jigé me nté.

<sup>14</sup> Nana me nkelege manchwó ṅε enyú né maṅáné ayi agbeé aléé. Yέμβο nkelegé fó nnó enyú

déchyéé me genó gefó, nkεlege lé enyú ambóó epófó unó bi enyú déwyaá. Néndé baá meló fó wó apye unó ábele mbaá ante ne amma bwó wó, élé ante ne amma ne ápye ábele mbaá baá meló. <sup>15</sup> Metóó egóó me manchó yéndégenó eyigé me nwyaa gétúgé nyú choncho ne gemε ya. Ndere me nkerege enyú gejeé dóó nnó dékεlege mankerege me lé gachyéé?

<sup>16</sup> Enyú ambóó dékagé nnó me ngií fó enyú nnó déchyéé me unó bi me nkεlegé wó. Yémbó bóó abifó né geluagé nyú ajógé aké, Me Pól nlú muú défyaa, mbwólegé enyú nselé unó mmyε défyá de-fya. <sup>17</sup> Me mbwólé mbó enyú nnó? Nnó me ntó me muú nnó achwó abwólé enyú ase unó? <sup>18</sup> Gébégé me nkpea Titós nnó achwó eta nyú ebwó ne nte menme se ayifó, nnó ji achwógé abwólé enyú ase unó nyú detú? Ngba, esé ne ji déferegé wyéé genó gemaá ne déwyaá ntó wyéé gepó gemma.

<sup>19</sup> Ndó fó enyú déferegé nnó esé déjógé mbó mejóó ewéna élé gétúgé dékεlegé manga gemεgé se né mbe ushu nyú. Mbó fó wó, esé déjógé ndere Kras achyεgé esé eshyε nnó déjóó né mbe ushu Esówó. Aηme sé abi gejeé, yéndégenó eyigé esé dépyéé gelú lé nnó dépoó enyú déwene né depóre Esówó.

<sup>20</sup> Néndé nwyaa éfó né metóó nnó nchwógé ewú mbanegé fó enyú ndere nkεlege nnó enyú debe. Ne enyú ntó dégené fó me gefóó eyigé enyú dékεlege nnó me mbe. Nfóó nnó ndáfó nchwógé nyε, mbanegé enyú ndere déwamege mawame, défyéé amε né unó ate, désóó matóó ne ate, déseé use, déjógé ate mesomeso, déchóó mabó ate, dépyéé neηa ne dépyéé unó mmyε bulébulé. <sup>21</sup> Me nwyaa éfó né metóó nnó nchwógé Ata Esówó wa apyéé nyε me nkpa mekpo unóó gétúgé nyú, ne me nsomege nyε

ne manse amε gétúgέ gejamégé bᵔᵔ abi ápyε gabo álá kwᵔré matᵔᵔ bwᵔ alyaá gabo yimbᵔ wᵔ. Apyεέ wyε depᵔ debodebo, ánane manane tametame, ne áwyaá metᵔᵔ mampyεgέ wyε unᵔ εbimbᵔ.

## 13

*Pᵔl akwele mbeé mbaá εchomele bᵔᵔ Jisᵔs né Kᵔrent*

<sup>1</sup> Γε νέηáne ενι negbeé manáne alεέ ayi me nchwᵔᵔ mangε ενyú na. Nchwᵔgέ nsᵔᵔ nyε mpa wa. Ne εβεέ nyε wyε ndεre ásame né mmu ηwe εsᵔwᵔ nnᵔ, “Bᵔ ntεε abᵔ mambe apea yέ alεέ abi ágaregέ nnᵔ ákpa áme áγε ndεre muú yimbᵔ apyεέ gabo.” <sup>2</sup> Né νέηáne ενινέ negbeé manáne apea ayi me nchwᵔᵔ nγε ενyú, nkwele ενyu mbeé mbaá bᵔᵔ abi apyε gabo. Nkwele ενyu ntᵔ mbeé mbaá bᵔᵔ ako ne nana ayi me nlú tετε mmagέ nyuare εwú nnᵔ gébégé me mmagέ chwᵔ εwú, nlyagέ fᵔ εbwᵔ ájyε detú. <sup>3</sup> Tε mbaá ενyú dékεlege mankaá mbᵔgέ Kras ne apyεέ me njᵔgέ unᵔ bina, nchwᵔgέ εwú mpyε nyε ενyú dékaá mbᵔ. Kras agbaré fᵔ ενyú ne gepwa wᵔ. Ji apyεέ lé utᵔᵔ né geluagέ nyú ne εshyε. <sup>4</sup> Gébégé áwᵔmé ji né gekwa, ελερέ nnᵔ awyaá gepwa yέmbᵔ utᵔ εsᵔwᵔ upyε ji alu meβε. Εsé ntᵔ déwyaá gepwa ndεre déchome mmyε ne ji. Ne ndεre εsé ntᵔ dégbarege ενyú mbᵔ, utᵔ εsᵔwᵔ upyεέ nyε ntᵔ εsé delú abε chóncho ne ji.

<sup>5</sup> Cherege mmyε nyú chánéné déγε mbᵔgέ genᵔ εyigέ dékamé ne geji gélú ndεre Kras akεlege. Fwᵔrege gemεge nyú. Dékaá fᵔ nnᵔ Jisᵔs Kras alu ne ενyú wᵔ? Mbᵔgέ dela dékaá wᵔ εbyennᵔ ενyú dekwe nemua. <sup>6</sup> Nfερέ nnᵔ ενyú dékaá nnᵔ εsé dékwe wᵔ. <sup>7</sup> Yέmbᵔ, εsé dénene lé mmyε eta εsᵔwᵔ

nnó ékágé enyú dépye gyé. Ndere dénené mbò, epófó nnó dékelege bòó áge ndere esé délu cho, elú lé nnó enyú dépyege genó eyi gélú cho. Yé ebe elé nnó bòó áse nnó esé dékwe. <sup>8</sup> Yé ema ebe nnó esé déchwoge dékagé pye fò genó eyi gégbéé wáwálé ayi abya melóméló agaregé. Dépyéé elé genó eyi gepyéé wáwálé yimbò asanege. <sup>9</sup> Getú eyigémbò, mbógé enyú débégé ne eshye né deporé Esòwò, yé esé déwyaá lé gepwa, matòó agòó esé. Dénene lé mmye nnó Esòwò apye enyú débene dékwane. <sup>10</sup> Me mbò mbe nsa enyú ηwe yina nnó ékágé me nchwógé ewú nse uto bi Ata achyéé me njóó mejóó metómetó ne enyú. Ata achyéé me uto bina nnó nywerege enyú nywerege epófó nnó ntyagé enyú tyaá.

*Kwyakwya majyéé ne matame*

<sup>11</sup> Né kwyakwya aηme ba, jwólégé chánéné, mmyege dénywòle mati ayi ájyéé gyé. Wúgé majyéé ma. Bégé meko ama. Bégé nesò ne ate. Dépyégé mbò Esòwò muú abòó gejeé ne bòó, ne apyéé nnó bòó abe né nesò, abéé nyé ne enyú.

<sup>12</sup> Tamege ate ndere bòó Esòwò.

<sup>13</sup> Bòó Jisòs abi alu we alòó enyú matame.

<sup>14</sup> Nnēnemmye nnó galógáló Ata Jisòs Kras ne gejeé eyigé Esòwò gebe ne enyú ne nnó Mendóó Ukpea epye enyú débé meko ama.

**Ν<sub>WE</sub> menomenyεέ mekέ**  
**New Testament in Denya (CM:anv:Denya)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

**Copyright Information**

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Denya

**© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.



PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files  
dated 29 Jan 2022  
d773c38c-82ca-51fa-b995-6754070ca57e